

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ СУСПІЛЬНИХ НАУК
Кафедра пропедевтики внутрішніх хвороб**

ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан факультету суспільних наук

Юрій ОСТАПЕЦЬ

«28» березня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОСНОВИ МЕДИЧНИХ ЗНАНЬ ТА ОХАРОНИ ЗДОРОВ'Я

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність	012 Дошкільна освіта
Освітня програма	Дошкільна освіта
Статус дисципліни	Обов'язкова
Мова навчання	Українська

Ужгород 2024

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 3	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 90	2	2
Кількість модулів – 2	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 4	3	3
	Лекції:	
	22	6
	Практичні (семінарські):	
	22	6
Форма підсумкового контролю: іспит	Лабораторні:	
	–	–
	Самостійна робота:	
	46	78

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МЕТА: Оволодіння базовими знаннями і вміннями, які б сприяли охороні здоров'я дітей, формуванню здорового способу життя та шляхи його реалізації, забезпечували надання невідкладної медичної допомоги при гострих станах дитини, загрозливих ситуаціях, що можуть виникнути в умовах надзвичайних ситуацій, при дії стихійних явищ, в дитячих таборах, на екскурсіях, прогулянках і т.п.

Вивчення курсу буде сприяти розширенню можливостей, формуванню особистості і підвищенню професійного рівня майбутніх вихователів закладу дошкільної освіти, їх свідомості, медико-біологічного підходу до проблеми навчання, виховання та охорони здоров'я дітей з урахуванням їх вікових та індивідуальних можливостей.

ЦІЛІ: Забезпечити оволодіння студентами базовими знаннями і вміннями при наданні медичної долікарської допомоги при гострих станах дитини, загрозливих ситуаціях, що можуть виникнути в умовах надзвичайних ситуацій, при дії стихійних явищ. Надавати невідкладну медичну долікарську допомогу при гострих отруєннях, кишкових розладах, травматичному шоці та пораненнях. Опанування методикою і технікою використання ліків для зовнішнього і внутрішнього застосування. Формування у студентів розуміння виняткової значущості і відповідальності при наданні долікарської допомоги хворим; необхідних навичок та вмінь; застосування сучасних форм самостійної роботи студента з метою активізації його пізнавальної та практичної діяльності; високопрофесійна підготовка майбутніх вихователів закладу дошкільної освіти відповідно до вимог ОПП.

Загальні компетентності (КЗ):

- **КЗ-2.** Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
- **КЗ-6.** Здатність до міжособистісної взаємодії.
- **КЗ-8.** Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- **КЗ-9.** Здійснення безпечної діяльності.

Спеціальні (фахові) компетентності (КС):

- **КС-1.** Здатність працювати з джерелами навчальної та наукової інформації
- **КС-10.** Вміння складати Індивідуальну програму розвитку та необхідні для навчання дітей з особливими освітніми потребами документи, бути знайомими з універсальним дизайном в освіті та розумним пристосуванням.
- **КС-12.** Здатність до фізичного розвитку дітей раннього і дошкільного віку, корекції і зміцнення їхнього здоров'я засобами фізичних вправ і рухової активності.
- **КС-14.** Здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку навичок здорового способу життя як основи культури здоров'я (валеологічної культури) особистості.
- **КС-15.** Здатність до забезпечення індивідуального і диференційованого розвитку дітей раннього і дошкільного віку з особливими освітніми потребами відповідно до їхніх можливостей та потреб.
- **КС-17.** Здатність нести відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах праці.
- **КС-18.** Здатність знаходити, опрацьовувати потрібну освітню інформацію та застосовувати її в роботі з дітьми, батьками.
- **КС-20.** Здатність до самоосвіти, саморозвитку, до безперервності в освіті для постійного поглиблення загальноосвітньої та фахової підготовки, перетворення набуття освіти в процес, який триває впродовж усього життя людини.
- **КС-21.** Здатність працювати з проблемними дітьми, в тому числі з внутрішньо-переміщеними

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «**Основи медичних знань та охорони здоров'я**» є опанування таких навчальних дисциплін (НД) освітньої програми (ОП):

- ОК 18 Основи загальної психології в дошкільній освіті;
- ОК 19 Дитяча психологія;
- ОК 20 Вікова фізіологія та валеологія.

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «**Дошкільна освіта**», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Розуміти і визначати педагогічні умови, закономірності, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби, що використовуються в роботі з дітьми від народження до навчання у школі; знаходити типові ознаки і специфіку освітнього процесу і розвитку дітей раннього і дошкільного віку.	ПРН1
Розуміти, описувати й аналізувати процеси розвитку, навчання та виховання дітей раннього і дошкільного віку з використанням базових психологічних і педагогічних понять та категорій.	ПРН2
Розуміти природу і знати вікові особливості дітей з різними рівнями розвитку, особливості розвитку обдарованих дітей, індивідуальні відмінності дітей з особливими освітніми потребами, дітей – представників етнічних меншин.	ПРН3
Розуміти і визначати особливості провідної – ігрової та інших видів діяльності дітей дошкільного віку, способи їх використання в розвитку, навчанні і вихованні дітей раннього і дошкільного віку.	ПРН4
Знати принципи функціонування системи раннього втручання, розуміти можливості опори на неї у роботі з дітьми з особливими освітніми потребами, дотримуватись професійно-етичних вимог до діяльності фахівця з раннього втручання.	ПРН 10
Мати навички збереження та зміцнення психофізичного і соціального здоров'я дітей.	ПРН 14
Дотримуватись умов безпеки життєдіяльності дітей раннього і дошкільного віку.	ПРН 22

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «**Основи медичних знань та охорони здоров'я**»

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
Знає: мету, завдання і функціональні обов'язки вихователя ЗДО, зміст, форми, методи роботи з дітьми раннього та дошкільного віку; способи організації роботи дітей з їх фізіологічного розвитку; види, способи використання, вимоги до наочності в роботі з формування здорового способу життя дітей закладів дошкільної освіти. Вміє: самостійно працювати з науково-методичною, педагогічною, додатковою літературою з методики навчання основам медичних знань; організувати дитячий колектив, використовувати індивідуальні, групові, колективні форми роботи з дітьми в процесі навчання основам медичних знань та охорони здоров'я.	ПРН 1

<p>Знає: психолого-педагогічні основи формування знань та орієнтації у власному здоров'ї дошкільників, особливості методичного забезпечення зазначеного процесу.</p> <p>Вміє: використовувати психолого-педагогічні знання, передові педагогічні ідеї і досвід, інноваційні технології, практики сімейного виховання з формуванням медичних знань дітей раннього та дошкільного віку, орієнтації у власному здоров'ї, забезпечувати їх гармонійний розвиток.</p>	ПРН 2
<p>Знає: вікові та індивідуальні закономірності розвитку дітей, в т.ч. обдарованих та з особливими освітніми потребами.</p> <p>Вміє: використовувати індивідуальний і диференційований підходи у взаємодії з дітьми відповідно до їхніх можливостей.</p>	ПРН3
<p>Знає: особливості орієнтування дошкільників у власному тілі та фізіологічному розвитку.</p> <p>Вміє: організувати роботу з роз'ясненнями тих чи інших фізіологічних процесів у дітей раннього та дошкільного віку.</p>	ПРН 4
<p>Знає: принципи функціонування системи раннього втручання, розуміє можливості опори на неї у роботі з дітьми з особливими освітніми потребами.</p> <p>Вміє: дотримуватись професійно-етичних вимог до діяльності фахівця з раннього втручання, організує навчальний процес з урахуванням особливостей дітей.</p>	ПРН 10
<p>Має: навички збереження та зміцнення психофізичного і соціального здоров'я дітей.</p> <p>Вміє: організувати процес навчання таким чином, щоб зміцнити психофізичне здоров'я дітей та навчити їх піклуватись про власне тіло.</p>	ПРН 14
<p>Має: дотримуватись умов безпеки життєдіяльності дітей раннього і дошкільного віку.</p> <p>Вміє: організувати процес навчання з урахуванням умов безпеки життєдіяльності для дітей.</p>	ПРН 22

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання з дисципліни: іспит, тести, доповіді-повідомлення, презентація результатів виконання індивідуальних завдань, результати навчання через неформальну освіту.

Аудиторна, самостійна та індивідуальна робота здобувача забезпечується всіма навчально-методичними засобами, необхідними для вивчення навчальної дисципліни чи окремої теми: підручниками, навчальними та навчально-методичними посібниками, конспектами лекцій, науковою літературою та періодичними виданнями, дистанційною організацією навчання в системі Moodle, методичними рекомендаціями для самостійної роботи; тестовими завданнями для контролю та самоконтролю знань, умінь і навичок.

Самостійна робота також містить: опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу; вивчення окремих тем питань, що передбачені для самостійного опрацювання; поглиблене вивчення літератури на задану тему та пошук додаткової інформації; підготовка до практичних занять; систематизацію вивченого матеріалу перед підсумковим контролем; розроблення схем, таблиць, діаграм, мультимедійних презентацій тощо.

До індивідуальної роботи у процесі вивчення навчальної дисципліни відносяться творчі й індивідуальні навчально-дослідні завдання, зокрема: підготовка реферативних матеріалів на актуальні теми професійно орієнтованої проблематики та його презентація; пошук в комп'ютерних мережах додаткового навчального матеріалу до запропонованих викладачем тем; аналіз

підручників; збір інформації та ознайомлення із зарубіжним досвідом, що стосується певної навчальної проблеми тощо.

У процесі вивчення навчальної дисципліни використовуються різноманітні методи навчання: за джерелом інформації (словесні: розповідь, бесіда, лекція; наочні: ілюстрація, демонстрація; практичні: вправи, розв'язування задач тощо); за логікою передачі і сприймання навчальної інформації (індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні); за ступенем самостійності мислення студентів при засвоєнні знань (репродуктивні, пошукові, дослідницькі) та ін.

Кваліфікаційні вимоги до знань, умінь та навичок які ставляться до студента

Студент повинен:

а) знати:

- Особливості фізичного та нервово-психічного розвитку дитини; основні принципи інформаційної та роз'яснювальної роботи з питань охорони здоров'я.
- Питання загальної та особистої гігієни.
- Основні ознаки патологічних станів у дітей раннього та дошкільного віку.
- Розпізнавати невідкладні стани при захворюваннях дихальної, серцево-судинної систем, систем травлення та сечовиділення; причини їх виникнення; медичну долікарську допомогу при раптових захворюваннях та запобігати їм.
- Травми, їх види, ускладнення; рани, кровотечі, їх види; ушкодження різних ділянок тіла – голови, грудної клітки, живота, кінцівок; травми, допомогу при них.
- Інфекційні хвороби, причини їх виникнення, розповсюдження; прояви інфекційної хвороби; профілактичні та протиепідемічні заходи щодо боротьби з розповсюдженням інфекційних захворювань.
- Ознаки клінічної та біологічної смерті.
- Основи проведення реанімації.
- Основи надання допомоги при деяких патологічних станах (опіках, відмороженнях, ушкодженнях електричним струмом, хімічних опіках, отруєннях).

б) вміти:

- Оцінити особливості фізичного та нервово-психічного розвитку дитини.
- Надавати медичну долікарську допомогу при раптових захворюваннях та запобігати їм.
- Розпізнати види травматичних ушкоджень та вміти надавати медичну долікарську допомогу при них.
- Запобігати виникненню інфекційних захворювань в дитячому колективі та проводити профілактичні і протиепідемічні заходи щодо боротьби з розповсюдженням інфекційних хвороб.
- Володіти навиками реанімації.
- Володіти навиками діагностики, класифікації раптових захворювань та патологічних станів (вимірювати температуру тіла, АТ, визначати та оцінювати пульс, дихання тощо.).
- Володіти технікою надання долікарської допомоги при травмах, кровотечах, утопленні, задусі, ураженнях різними хімічними і фізичними факторами (електричним, високою (низькою) температурою, радіацією) та при отруєннях.
- розпізнати ознаки та надати першу допомогу при укусах змій, шкідливих комах, собак та інших тварин.
- Володіти технікою десмургії, транспортної іммобілізації та тимчасової зупинки кровотеч.
- Володіти технікою беззондового промивання шлунку, очисної клізми, застосування компресів, банок, гірчичників, пухиря з льодом, ван місцевих та загальних), ін'єкцій, інгаляцій.
- Уміло користуватись доступними лікарськими препаратами.
- Володіти навиками введення доступних лікарських препаратів в організм хворого при невідкладних станах (зовнішнє, внутрішнє, парентеральне).
- Володіти правилами роботи при бактеріологічній небезпеці.
- Володіти правилами роботи в умовах стихійного лиха чи екстремальних ситуацій.
- Використовувати набуті знання не тільки в побуті та особистому житті, а також і в повсякденній роботі з дітьми.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

T1	T2	T3	T4	T5	Модульна контрольна робота	Сума
10	10	10	10	10	50	100

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

T6	T7	T8	T9	T10	Модульна контрольна робота	Сума
10	10	10	10	10	50	100

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів	Кількість	Максимальна кількість балів
Практичні заняття	5	40	5	40
Реферат	1	10	1	10
Модульна контрольна робота	1	50	1	50
Всього	7	100	7	100

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Відповідно до «Положення про порядок та методику проведення семестрових (курсівих) екзаменів і заліків в Ужгородському національному університеті» (затверджено Наказом Ректора ДВНЗ «УжНУ» № 698/01-17 від 08.05.2015 р.), знання студентів оцінюється як з теоретичної, так і з практичної підготовки за такими критеріями:

оцінку «відмінно» (90-100 балів, А) – заслуговує студент, який:

- всебічно і глибоко володіє навчально-програмовим матеріалом;
- вміє самостійно виконувати завдання, передбачені програмою, використовує набуті знання і вміння у нестандартних ситуаціях;
- засвоїв основну і ознайомлений з додатковою літературою, яка рекомендована програмою;
- засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни та усвідомлює їх значення для професії, яку він набуває;
- вільно висловлює власні думки, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особистісну позицію;
- самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, виявив творчі здібності і використовує їх при вивченні навчально-програмового матеріалу, проявив нахил до наукової роботи.

оцінку «добре» (82-89 балів, В) – заслуговує студент, який:

- повністю опанував і вільно (самостійно) володіє навчально-програмовим матеріалом, в тому числі застосовує його на практиці, має системні знання в достатньому обсязі відповідно до навчально-програмового матеріалу, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях;
- має здатність до самостійного пошуку інформації, а також до аналізу, постановки і розв'язування проблем професійного спрямування;
- під час відповіді допустив деякі неточності, які самостійно виправив, добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу;

оцінку «добре» (74-81 бал, С) – заслуговує студент, який:

- в цілому навчальну програму засвоїв, але відповідає з певною кількістю помилок;
- вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати на практиці, контролювати власну діяльність;

- опанував навчально-програмовий матеріал, успішно виконав завдання, передбачені програмою, засвоїв основну літературу, яка рекомендована програмою;

оцінку «задовільно» (64-73 бали, D) – заслуговує студент, який:

- знає основний навчально-програмовий матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії;

- виконує завдання непогано, але зі значною кількістю помилок;

- ознайомлений з основною літературою, яка рекомендована програмою;

- допускає помилки при виконанні завдань, але під керівництвом викладача знаходить шляхи їх усунення.

оцінку «задовільно» (60-63 бали, E) – заслуговує студент, який:

- володіє основним навчально-програмовим матеріалом в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії, а виконання завдань задовольняє мінімальні критерії. Знання мають репродуктивний характер.

оцінка «незадовільно» (35-59 балів, FX) – виставляється студенту, який:

- виявив суттєві прогалини в знаннях основного програмового матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань.

оцінка «незадовільно» (35 балів, F) – виставляється студенту, який:

- володіє навчальним матеріалом тільки на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів або не володіє зовсім;

- допускає грубі помилки при виконанні завдань, передбачених програмою;

- не може продовжувати навчання і не готовий до професійної діяльності після закінчення університету без повторного вивчення даної дисципліни.

При виставленні оцінки враховуються результати навчальної роботи студента протягом семестру.

Таблиця відповідності оцінок за різними шкалами

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	Зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Академічна доброчесність: Політика щодо академічної доброчесності учасників освітнього процесу формується на основі дотримання принципів академічної доброчесності з урахуванням норм «Положення про академічну доброчесність в ДВНЗ «Ужгородський національний університет» (затверджене вченою радою університету від 23.02.2017 р., протокол № 3).

Правила перезарахування кредитів у випадку мобільності: Політика щодо перезарахування кредитів ЄКТС у випадку мобільності формується з урахуванням норм «Положення про порядок визнання (перезарахування) кредитів ЄКТС для учасників програм академічної мобільності у Державному вищому навчальному закладі «Ужгородський національний університет» (затверджене вченою радою університету від 30.05.2019 р., протокол № 6).

Правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті: Політика щодо визнання результатів навчання, отриманих у неформальній

та/або інформальній освіті, формується з урахуванням норм «Положення про порядок визнання в Державному вищому навчальному закладі «Ужгородський національний університет» результатів навчання, здобутих протягом неформальної та / або інформальної освіти (затверджене вченою радою університету від 18.12.2023 р., протокол № 11).

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1. Вступ до предмету. Знання про імунітет. Домедична допомога при невідкладних станах.

Тема 1. Вступ. Валеологія, як комплексна наукова дисципліна про здоров'я людини. Предмет, завдання і методи валеології.

«Валеологія», як комплексна наукова дисципліна про здоров'я людини. Предмет, завдання і методи валеології. Поняття про здоров'я і хворобу. Складові та критерії здоров'я. Основні чинники, що впливають на здоров'я. Проблеми шкільної валеології. Культура здоров'я вихователя як складова частина його загальної культури. Вплив особистості вихователя на дітей. Здоровий спосіб життя вихователя як взірць для наслідування учнями.»

Тема 2. Основи інфекційних хвороб та їх попередження. Поняття про імунітет та дезінфекцію.

Особливості інфекційних хвороб. Інфекційний процес, періоди. Епідемічний процес, три ланки процесу, епідемічне вогнище. Групи інфекційних хвороб. Профілактика, протиепідемічні заходи. Імунітет, Фактори, що впливають на імунітет. Дезінфекція – завдання, методи та засоби. Поняття про дезінсекцію, дератизацію. Дитячі інфекції (дифтерія, кір, кашлюк, скарлатина, вітряна віспа, епідемічний паротит тощо). Шляхи передачі, ознаки, методи профілактики. Дитячі інфекції (дифтерія, кір, кашлюк, скарлатина, вітряна віспа, епідемічний паротит, краснуха тощо). Шляхи передачі, ознаки, методи профілактики. Кишкові інфекції: холера – особливо небезпечна хвороба; харчові токсикоінфекції (сальмонельоз, дизентерія, ботулізм, вірусний гепатит А тощо), причини, ознаки та шляхи профілактики.

Тема 3. Долікарська медична допомога при невідкладних станах, що виникають при захворюваннях дихальної та серцево-судинної систем.

Бронхіальна астма як захворювання інфекційно-алергічної природи. Характеристика нападу бронхіальної астми. Надання долікарської медичної допомоги. Кровохаркання та легенева кровотеча як ускладнення захворювань дихальної системи, ознаки, надання долікарської медичної допомоги. Гіпертонічна криза як ускладнення гіпертонічної хвороби, ознаки, можливі ускладнення. Надання долікарської медичної допомоги. Ішемічна хвороба серця. Дві форми її прояву – стенокардія та інфаркт міокарду. Причини, ознаки, надання долікарської допомоги, профілактика. Гостра серцева недостатність, причини, основні ознаки. Надання долікарської медичної допомоги. Непритомність як прояв гострої судинної недостатності, причини, ознаки, надання долікарської допомоги. Поняття про колапс.

Тема 4. Долікарняна медична допомога при невідкладних станах, що виникають при захворюваннях травної та сечовидільної систем.

Гострий гастрит, причини, ознаки, надання долікарської допомоги. Шлунково-кишкова кровотеча як ускладнення виразкової хвороби, ознаки, надання долікарської допомоги. Печінкова колька як ускладнення жовчнокам'яної хвороби. Причини, ознаки. Надання долікарської медичної допомоги. Гострий цистит, причини, ознаки, надання долікарської медичної допомоги, можливі ускладнення, профілактика. Ниркова колька як ускладнення нирковокам'яної хвороби, ознаки, надання долікарської медичної допомоги.

Тема 5. Профілактика порушень зору, слуху та опорно-рухового апарату у дітей.

Особливості слухового аналізатора дитини. Фактори, що сприяють слуху дитини. Значення мови педагога-вихователя для слухового сприйняття. Основні причини порушень слуху в дітей

шкільного віку. Поняття про сіркову пробку, чужорідне тіло вуха, гострий та хронічний отит, розрив барабанної перетинки. Надання долікарської медичної допомоги при патології органа слуху. Попередження порушень слуху у дітей. Особливості зорового апарату дитини. Причини та ознаки короткозорості в дітей. Попередження короткозорості в дітей. Поняття про астигматизм, далекозорість, косоокість, дальтонізм. Вплив перегляду телепередач, роботи за комп'ютером на зір дитини. Постава – звичне положення тіла під час сидіння, стояння чи при ходінні. Ознаки нормальної постави. Сколіози, лордози, кіфози. Причини їх виникнення, профілактика. Плоскостопість – вроджена та набута, перші ознаки плоскостопості. Профілактика плоскостопості.

Модуль 2. Принципи надання допомоги при травмах та гострих отруєннях. Роль формування здорового способу життя серед молоді.

Тема 1. Гострі отруєння, їх види, ознаки. Принципи надання невідкладної долікарської допомоги.

Гострі отруєння, їх види. Шляхи потрапляння токсинів до організму. Ознаки гострих отруєнь токсинами рослинного походження і грибами, алкоголем та його сурогатами, речовинами побутової хімії. Принципи надання невідкладної допомоги.

Особливості гострих отруєнь у військових, що приймають участь в АТО.

Тема 2. Відкриті і закриті ушкодження, класифікація, причини, основні ознаки, техніка надання долікарської допомоги при них.

Травми, загальне поняття і види травм. Дитячий травматизм, засоби профілактики. Травматичний шок, його перебіг, основні ознаки. Долікарська медична допомога при травматичному шоку. Поняття про знеболювання при травмах. Травми, отримані внаслідок участі в АТО, види, ознаки, невідкладна допомога при них.

Закриті ушкодження, визначення, причини. Удари м'яких тканин. Розтяги та розриви зв'язок, сухожилів, м'язів. Ознаки. Долікарська медична допомога. Поняття про вивихи. Травматичний токсикоз (синдром тривалого здавлювання тканин), механізм виникнення, залежність тяжкості від тривалості здавлювання. Розшук та визволення потерпілих. Долікарська медична допомога.

Переломи кісток, їх види і ознаки. Значення рентгенографії в діагностуванні переломів кісток. Імобілізація уламків кісток під час транспортування потерпілих. Засоби транспортної іммобілізації, показання до їх застосування. Основні правила транспортної іммобілізації. Особливості переломів кісток у дітей.

Кровотечі у дітей та дорослих, їх характеристика, можливі ускладнення, методи зупинки.

Тема 3. Термінальні стани: основні причини, ознаки. Загальна характеристика методів проведення реанімації. Опіки, відмороження, електротравми, утоплення. Долікарська невідкладна допомога при опіках, відмороженнях, електротравмі, утопленні.

Основні ознаки термінальних станів і причин, що їх викликають. Загальна характеристика методів проведення реанімації, їх анатомо-фізіологічні основи. Показники ефективності реанімації. Опіки як наслідок ушкодження різними факторами. Термічні опіки, їх ступені. Поняття про опікову хворобу. Відмороження. Замерзання. Основні ознаки ушкоджень організму людини від дії низьких температур. Електротравма. Місцеві та загальні ознаки при ураженні електричним струмом та блискавкою. Утоплення. Долікарська медична допомога при опіках, відмороженнях, електротравмах, утоплення.

Тема 4. Догляд за здоровими та хворими дітьми.

Догляд за здоровою дитиною. Особиста гігієна дітей раннього віку. Загартування дітей. Масаж і гімнастика для дітей раннього віку. Догляд за здоровими дітьми, старшими 1 року. Особиста гігієна дітей дошкільного та шкільного віку. Загартування, гімнастика та фізична культура. Раціональне харчування дітей різного віку. Санітарно-гігієнічні вимоги до приміщення, в якому перебуває хвора дитина. Особиста гігієна хворої дитини. Попередження опрілості та пролежнів. Вимірювання температури тіла в дитини. Поняття про гіпертермічний синдром та

надання долікарської медичної допомоги при ньому. Застосування ліків, введення ліків ентеральним та парентеральними шляхами. Особливості харчування хворої дитини.

Тема 5. Науково-обгрунтований спосіб життя як основа фізичного здоров'я. Шляхи збереження і зміцнення здоров'я. Статеве виховання як основа формування здорової сім'ї.

Рухова активність і здоров'я. Недостатній рівень рухової активності – гіподинамія як фактор ризику. Попередження сколіозу і плоскостопості. Фізична культура як профілактика гіподинамічного синдрому. Харчування і здоров'я. Критерії раціонального харчування: енергетичний – калорійна цінність продуктів харчування; критерій складу їжі – необхідна кількість і співвідношення компонентів їжі; критерій наявності в їжі „баластних” речовин; режим харчування. Моніторинг здоров'я. Паспорт здоров'я. Основи психічного здоров'я. Шлюб і закон. Вагітність. Методи планування сім'ї. Біологічні, психологічні та соціальні основи формування сім'ї. Шлюб і закон. Функції сім'ї в суспільстві, їх характеристики: створення позитивного психоемоційного фону, формування матеріальної бази сім'ї, реалізації сексуальної функції, народження, виховання та матеріальне забезпечення дітей, дотримання побутового режиму тощо. Вагітність. Умови нормального перебігу вагітності. Методи контрацепції. Венеричні хвороби та СНІД як результат випадкових статевих зв'язків.

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви модулів і тем	Кількість годин – 90										
	денна форма						заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі				
		Л	П		С. Р.		Л	П		С. Р.	
1											
Модуль 1. Вступ до предмету. Знання про імунітет. Домедична допомога при невідкладних станах.											
Тема 1. Валеологія, як комплексна наукова дисципліна про здоров'я людини. Предмет, завдання і методи валеології.	8	2	2			4	6				6
Тема 2. Основи інфекційних хвороб та їх попередження. Поняття про імунітет та дезінфекцію.	8	2	2			4	8				8
Тема 3. Долікарська медична допомога при невідкладних станах, що виникають при захворюваннях дихальної та серцево-судинної систем.	8	2	2			4	12	2	2		8
Тема 4. Долікарняна медична допомога при невідкладних станах, що виникають при захворюваннях травної	10	2	2			6	12	2	2		8

та сечовидільної систем.												
Тема 5. Профілактика порушень зору, слуху та опорно-рухового апарату у дітей.	10	2	2			6	8					8
Разом з модулем 1	44	10	10			24	46	4	4			38
Модуль 2. Принципи надання допомоги при травмах та гострих отруєннях. Роль формування здорового способу життя серед молоді.												
Тема 1. Гострі отруєння, їх види, ознаки. Принципи надання невідкладної долікарської допомоги.	8	2	2			4	8					8
Тема 2. Відкриті і закриті ушкодження, класифікація, причини, основні ознаки, техніка надання долікарської допомоги при них.	8	2	2			4	8					8
Тема 3. Термінальні стани: основні причини, ознаки. Загальна характеристика методів проведення реанімації.	8	2	2			4	12	2	2			8
Тема 4. Догляд за здоровими та хворими дітьми.	8	2	2			4	8					8
Тема 5. Науково-обґрунтований спосіб життя як основа фізичного здоров'я. Статеве виховання як основа формування здорової сім'ї.	14	4	4			6	8					8
Разом за модуль 2	46	12	12			22	44	2	2			40
Усього годин	90	22	22			46	90	6	6			78

6.3. Теми практичних (семінарських, лабораторних) занять

№ п/п	Назва практичної роботи	Кількість годин	
		денна	заочна
1.	Валеологія, як комплексна наукова дисципліна про здоров'я людини. Предмет, завдання і методи валеології. Поняття про здоров'я і хворобу. Науково-обґрунтований спосіб життя як основа фізичного здоров'я. Шляхи збереження і зміцнення здоров'я.	2	2
2.	Особливості інфекційних хвороб. Імунітет, Фактори, що впливають на імунітет. Дитячі інфекції (дифтерія, кір, кашлюк, скарлатина, вітряна віспа, епідемічний паротит тощо). Шляхи передачі, ознаки, методи профілактики.	2	2
3.	Долікарська медична допомога при невідкладних станах, що виникають при захворюваннях дихальної та серцево-судинної систем.	2	2
4.	Долікарняна медична допомога при невідкладних станах, що виникають при захворюваннях травної та сечовидільної систем. Профілактика захворювань шкіри, гельмінтозів, педикульозу.	2	2
5.	Профілактика порушень зору, слуху і опорно-рухового апарату у дітей.	2	2
6.	Гострі отруєння, їх види, ознаки. Принципи надання невідкладної долікарської допомоги.	2	2
7.	Відкриті і закриті ушкодження, класифікація, причини, основні ознаки, техніка надання долікарської допомоги при них.	2	2
8.	Термінальні стани: основні причини, ознаки. Загальна характеристика методів проведення реанімації.	2	2
9	Догляд за здоровими та хворими дітьми.	2	2
10	Науково-обґрунтований спосіб життя як основа фізичного здоров'я. Статеве виховання як основа формування здорової сім'ї.	4	4
Всього		22	22

6.4. Самостійна робота

№ з/п	Тема	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Стан здоров'я населення України:		
	- демографічна ситуація, що склалася в Україні на межі двох століть;	2	4
	- основні хвороби, що стають безпосередньою причиною смерті сучасної людини;	2	6
	- вплив на стан здоров'я людини соціальних та екологічних чинників;	2	4
	- поняття про екологічно чисті продукти, про значення медико-біологічних вимог до якості та безпеки найпоширеніших продуктів харчування (вміст нітратів у продуктах, емульгаторів-консервантів тощо.);	4	4

№ з/п	Тема	Кількість годин	
		денна	заочна
	- порівняльні дані про народжуваність, захворюваність і смертність дітей в Україні;	4	4
	- загальна гнійна інфекція – сепсис;	2	4
	- які фактори (внутрішні, зовнішні) сприяють збільшенню кількості ускладнень при пораненнях?	4	6
	- сказ, його ознаки та профілактика;	2	6
	- Поведінка вихователя при виникненні підозри на захворювання або травму органів черевної порожнини в учня.	4	4
2	Опанування навичками:		
	- вимірювання температури тіла та оцінки отриманих результатів;	2	6
	- вимірювання пульсу в різних місцях тіла людини.	4	6
	- вимірювання частоти дихання та оцінка отриманих показників;	4	4
	- вимірювання артеріального тиску та його характеристика;	4	6
	- техніка внутрішньом'язових ін'єкцій	2	6
	- Перша допомога при бойових діях	4	8
	Разом	46	78

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

В умовах використання формату онлайн-навчання (дистанційного навчання) із застосуванням мережі Google Meet названі засоби, методи та форми визначаються за домовленістю зі здобувачами і в залежності від зручного виду взаємодії, застосовуються з допомогою існуючих функцій групових чатів та відеоконференцій.

Для ефективного засвоєння тематики є можливість демонстрації необхідних матеріалів на робочому столі комп'ютерного технічного засобу під час занять і семінарів. Зокрема, у разі потреби, під час онлайн-заняття можна надати доступ до свого екрану, щоб показати презентації або іншу тематичну інформацію на робочому столі.

Планування лекційних і практичних (семінарських) занять, модульних контрольних робіт, звітування за індивідуальну та іншу передбачену програмою роботу зі студентами, а також підсумкова перевірка знань у формі іспиту (заліку) здійснюється заздалегідь за допомогою прив'язки до Google-календаря. Синхронізація запланованих заходів виконується автоматично на всіх зручних для їх проведення пристроях.

Теми рефератів для індивідуальної самостійної роботи:

1. Екологія і здоров'я.
2. Здоров'я і спосіб життя у традиціях українського народу.
3. Здоров'я – найдорожчий скарб людини.
4. Історичні аспекти ставлення до шкідливих звичок.
5. Паління та його вплив на організм людини.
6. Профілактика паління.
7. Алкоголізм – соціальне зло.
8. Алкоголь та його вплив на організм людини (дитини, жінки тощо).
9. Алкоголізм: лікування та профілактика.
10. Токсикоманія (різновиди, механізм дії, ознаки, профілактика).
11. Вплив токсикоманії на здоров'я людини.
12. Наркоманія (різновиди, механізм дії, ознаки, профілактика).

13. Причини виникнення шкідливих звичок у дітей (паління, алкоголізм, наркоманія, токсикоманія) та їх профілактика.
14. СНІД: ознаки, шляхи зараження, профілактика.
15. Поняття про венеричні захворювання, шляхи передачі, ознаки, профілактика.
16. Сифіліс: ознаки, шляхи зараження, профілактика.
17. Гонорея: ознаки, шляхи зараження, профілактика.
18. Трихомоніоз: ознаки, шляхи зараження, профілактика.
19. Хламідіоз: ознаки, шляхи зараження, профілактика.
20. Аспекти статевого виховання дітей.
21. Роль програми “Планування сім’ї” у вирішенні демографічної кризи на Україні.
22. Контрацептивні засоби: види, показання до використання, можливі ускладнення.
23. Аборт та постабортивний синдром.
24. Глистна інвазія: види, ознаки, профілактика (гострики, власоглави, аскариди).
25. Загартування та його вплив на здоров’я людини.
26. Дісти та їх вплив на здоров’я людини.
27. Стрес та його вплив на здоров’я людини.
28. Туберкульоз: причини, ознаки та профілактика.
29. Мастопатія: причини, ознаки та профілактика.
30. Вірус гепатиту В та С: шляхи зараження, ознаки, профілактика.
31. Проблема йододефіциту на Закарпатті.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ:

1. Визначення поняття «Валеологія», її предмет та завдання.
2. Визначення здоров’я.
3. Критерії здоров’я. Індивідуальне і суспільне здоров’я.
4. Фактори, які формують здоров’я дітей та дорослих.
5. Фізіологічна норма та здоров’я. Здоров’я та хвороба. Причини, перебіг та наслідки захворювань.
6. Поняття про цінність харчових продуктів. Роль вітамінів і мікроелементів у харчуванні.
7. Поняття про лікарську речовину, препарат.
8. Джерела одержання ліків.
9. Використання лікарських рослин для профілактики і лікування захворювань.
10. Основні лікарські форми та способи їх застосування.
11. Зовнішні шляхи застосування ліків. Їх дія, показання, можливі ускладнення.
12. Шляхи введення ліків в організм людини.
13. Основна та побічна дія ліків на організм людини.
14. Вакцини та імунні сироватки, їх застосовування та можливі ускладнення.
15. Поняття про знеболення.
16. Продемонструвати внутрішньом’язове введення ліків, можливі ускладнення.
17. Парентеральне введення ліків в організм. Види, конструкція шприців.
18. Основні ознаки захворювань органів дихання, фактори ризику розвитку цих захворювань.
19. Інфекційні захворювання дихальних шляхів у дитячому віці (причини, ознаки, профілактичні та протиепідемічні заходи).
20. Термінальні стани, реанімаційні міроприємства при утопленні.
21. Методи тимчасової зупинки кровотечі.
22. Реанімаційні міроприємства при електротравмі.
23. Біологічні, психологічні та соціальні основи формування сім’ї.
24. Сучасні підходи до психологічного здоров’я. Профілактика психічних розладів.
25. Проблеми здорового способу життя у сучасному суспільстві.
26. Рухова активність як провідний фактор оздоровлення. Проблеми надлишкової ваги тіла. Зв’язок із захворюваністю.

27. Здоровий спосіб життя як соціальна, гігієнічна та медична проблеми. Фізкультура і спорт – невід’ємні складові здорового способу життя.
28. Раціональне і збалансоване харчування, його роль у життєдіяльності людини.
29. Стан здоров’я дітей . Етапи контролю та охорони здоров’я дітей та підлітків.
30. Психоемоційні порушення та стресові ситуації, їх корекція.
31. Алкоголізм – соціальне зло. Шкідливий вплив алкоголю, наркотиків на організм людини.
32. Отруєння алкоголем: ознаки, невідкладна допомога.
33. Поняття про токсикоманії. Медико-біологічні та психологічні причини шкідливих звичок.
34. Профілактика шкідливих звичок у дітей. Тютюнопаління та його наслідки.
35. Поняття, причини і форми девіантної поведінки.
36. Медичні аспекти статевої освіти (планування сім’ї, профілактика абортів).
37. Медичні аспекти статевого виховання дітей.
38. Захворювання, що передаються статевим шляхом: ознаки, ускладнення.
39. Аборт та його наслідки у подальшому формуванні репродуктивного здоров’я.
40. Венеричні хвороби та СШД як результат випадкових статевих зв’язків.
41. Профілактика венеричних захворювань.
42. Гормональні протизаплідні засоби: переваги, можливі ускладнення при їх застосовуванні.
43. Рівноправні взаємовідносини статей як основа запобігання проявам насильства в сім’ї та суспільстві.
44. Ознаки та невідкладна медична допомога при гострих отруєннях.
45. Отруєння засобами побутової хімії (фосфорорганічними сполуками): ознаки, невідкладна допомога.
46. Отруєння рослинами: ознаки, невідкладна допомога.
47. Невідкладна медична допомога при отруєнні метаном, чадним газом.
48. Отруєння харчовими продуктами: ознаки, невідкладна допомога.
49. Принципи надання невідкладної допомоги при гострих отруєннях.
50. Невідкладна допомога при укусах бджіл та ос.
51. Невідкладна допомога при укусах тварин, змій, павуків та комах.
52. Поняття про інфекційні захворювання, їх класифікація та основні заходи профілактики.
53. Поняття про інфекційний процес, протиепідемічні заходи.
54. Види раневої інфекції. Поняття про асептику та антисептику.
55. Перебіг інфекційних захворювань. Догляд за інфекційними хворими.
56. Кишкові інфекції (причини, основні ознаки, профілактичні та протиепідемічні заходи).
57. Гостра променева хвороба (причини, перебіг, наслідки).
58. Віддалені наслідки гострої променевої хвороби та профілактика радіаційних уражень.
59. Опіки: ознаки, невідкладна допомога.
60. Перегрівання, тепловий та сонячний удар: ознаки, невідкладна допомога.
61. Переохолодження і відмороження: ознаки, невідкладна допомога.
62. Загартовування, методи проведення, механізм терморегуляції.
63. Застосування холоду при догляді за хворими.
64. Застосування тепла при догляді за хворими дітьми (грілка, зігріваючий компрес).
65. Гельмінтози та педикульоз, їх профілактика.
66. Заходи впливу на кровообіг.
67. Рани, невідкладна допомога, догляд за потерпілими.
68. Переломи, ознаки, невідкладна медична допомога.
69. Накласти джгут-закрутку товаришеві при пораненні передпліччя.
70. Правила застосування джгута. Накладання товаришеві джгута на верхню кінцівку.
71. Закриті ушкодження тканин (види, основні ознаки, невідкладна медична допомога).
72. Поняття про дезинфекцію, дезинсекцію та дератизацію. Види дезинфекції, основні дезінфікуючі засоби.
73. Транспортування потерпілих за допомогою лямок.
74. Десмургія. Види пов’язок, правила накладання бинтових пов’язок.

75. Догляд за важкохворими. Пролежні, їх профілактика.
76. Асептика, способи стерилізації.
77. Невідкладна медична допомога при нападі епілепсії.
78. Причини та ознаки захворювань органів травлення. Перша допомога при них.
79. Фактори ризику гіпертонічної хвороби, гіпертонічний криз – невідкладна медична допомога.
80. Догляд за хворими з порушеннями серцево-судинної системи. Пульс, його характеристика. Вимірювання артеріального тиску.
81. Причини та невідкладна медична допомога при гострій судинній недостатності (непритомність, колапс, шок).
82. Туберкульоз: причини, ознаки, шляхи профілактики.
83. Основні ознаки захворювань сечовидільної системи. Перша допомога при них.
84. Догляд за хворими з порушеннями системи органів травлення.
85. Поняття про імунітет. Види імунітету, профілактичні щеплення.
86. Професійні захворювання, їх класифікація та основи профілактики.
87. Поняття про цукровий діабет, профілактика. Перша допомога при діабетичній та гіпоглікемічній комі.
88. Етика та деонтологія медичних та соціальних працівників у медичних закладах.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Архій Е.Й., Москаль О.М. Навчально-методичний посібник “ Основи нутриціології та етапи розвитку науки про лікувальне харчування і дієтологію”. Конспекти лекцій для студентів медичного факультету. Ужгород: Поліграфцентр”Ліра”, 2021. 58 с.
2. Сірчак Є.С., Коваль В.Ю. «Організація діяльності служби екстренної медичної допомоги України»: методичні рекомендації для самостійної роботи студентів 223 «Медсестринство», парамедик. Ужгород, 2021. 22 с.
3. Сірчак Є.С., Настич М.М. «Медсестринський процес – етапи. Навчання пацієнтів та зміцнення здоров’я. Навчання, як спосіб подолання проблем»: навчально-методична розробка. Ужгород: «Спектраль Лтд», 2022. 43 с.
4. Сірчак Є.С., Настич М.М. «Інфекційна безпека. Інфекційний контроль. Дезінфекція. Сучасний клінінг»: навчально-методична розробка. Ужгород: «Спектраль Лтд», 2022. 36 с.
5. Сірчак Є.С., Настич М.М. «Виписування, зберігання та застосування лікарських засобів»: навчально-методична розробка. Ужгород: «Спектраль Лтд», 2022. 17 с.
6. Сірчак Є.С., Настич М.М. «Спеціальні медсестринські маніпуляції. Методика застосування лікарських засобів»: навчально-методична розробка. Ужгород: «Спектраль Лтд», 2022. 28 с.

Допоміжна література

1. Болдіжар О.О., Бондаренко В.В., Віщак В.Е., Дербак М.А., Коваль В.Ю., Москаль О.М., Німець О.М., Розумик Н.В., Сірчак Є.С., Сіксаї Л.Т. Збірник задач і тестів “Основи медичних знань.” Методичний посібник. ВЕТА: Закарпаття, Ужгород. 2007. 216 с.
2. Ганич О.М., Ганич Т.М., Ганинець П.П. Алкоголь і куріння – у путях рабської залежності. Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла», 2009. 126с.
3. Коваль В.Ю., Архій Е.Й. Лікарські форми та шляхи їх введення. Ужгород: ПП Данило С.І., 2006. 28с.
4. Коваль В.Ю., Архій Е.Й. Профілактика інфекційних хвороб. Ужгород, 2009. 44 с.
5. Сіксаї Л.Т., Коваль В.Ю. Невідкладна допомога при захворюваннях дихальної та серцево-судинної систем. Ужгород: РВЦ юридичного факультету УжНУ, 2003. 27 с.
6. Тітов М.Б., Гересун Б.А., Шевченко Л.Ю. та ін. Інфекційні хвороби. Підручник. К.: вища школа, 1995. 567 с.

7. Яременко О., Вакуленко О., та ін. Формування здорового способу життя. Навчальний посібник для слухачів курсів підвищення кваліфікації держслужбовців. К.: Укр. інст. соц. Досліджень, 2000. 232 с.

Інформаційні ресурси

1. <http://pidruchniki.ws/15840720/meditsina/valeologiya - griban vg>
2. <http://www.fiziolive.ru/>.
3. <http://www.fiziolive.ru/>
4. <http://ua.textreferat.com/referat-2070-1.html>
5. <http://ua.textreferat.com/referat-15464-1.html>
6. <http://samo-iscelenie.org.ua/index.php/medical-conference/docs/1087-gl-apanasenko-valeologiya-and-fundamental-science>
7. http://b-ko.com/book_361_glava_3_1.1._Валеологія_як.html